

PRZEWOŹNY (11) *ai*

przewoźny (11), [**przewoźni**].

e oraz o jasne.

sg m [*N* przewoźny.] ◊ *G* przewoźn(e)go (1). ◊ *f* *N* przewoźnâ (2). ◊ [*G* przewoźn(e)j.] ◊ *L* przewoźnej (3); -é (2), -e (1) *SarnStat* (2:1). ◊ *n* [*G* przewoźn(e)go.] ◊ *A* przewoźné (3); -é (2), -(e) (1). ◊ *pl* *N* subst przewoźn(e) (1). ◊ *G* przewoźnych (1). ◊ [*A* subst przewoźni(e). ◊ *I* *m* przewoźn(e)mi.]

Sł stp brak, Cn w innym znaczeniu s.v. przewóz, Linde także XVII – XVIII w.

1. *Sprowadzany skądś, importowany; advectitius JanStat* (11) : winá nie máią [*w Brunszwiku*] iedno przewoźne/ piwá dofyć. *BielKron* 290; á mąki ná tárgi do miáltá nie dopufzczác: tákże chlebá przewoźnego. *GostGosp* 140, 140; Státut odnowiony o foli przewoźney [*De sale forensi et advectitio statutum innovatum JanStat* 50]. *SarnStat* 338, 384 [2 r.], 924 *marg*, 925; [*LustrRus* II 143; *LustrPom* 86; Ktemu Zidowie Włodzimirłczy niemają ŷ niebendą mogli skor wśzelŷkach [...], thak theŷz ktorebŷ mieŷczkie ludzie przedawali ŷako ŷ przewoźnie w jarmarki ŷ targi ŷ krom targow na mieŷcie kupowác *MetrKor* 1582 129/118v.

przewoźny skąd (2): Szlácheckiego ŷtanu ludzióm wolné piwá wárzenié, y przewoźné zkądkolwiek ŷzynkowác. *SarnStat* 284. *Cf* »z dalekich krajow przewoźny«.

[*W przeciwstawieniu: »przewoźny ... domowy (a. co jest doma)«: iáko kázda rzecz przewoźna wiéczŷzâ ma grácýâ niŷ domowa RotRozm Kv; Bo przewoźna rzecz milŷza/ niŷ tá co iefť domá. Albertus C (Linde)].*

[*Przysłowie: RotRozm Kv; Albertus C cf W przeciwstawieniu.*]

Wyrażenie: »z dalekich krajow, [z daleka] przewoźny« (1): Siłá rzeczy cudzoziemŷkich z dálekich kráiów przewoźné wŷpomina Státut. *SarnStat* 294; [á co v nas nagłownieyŷza/ y máiętności leŷácej oyczyŷtey vpleniamy [*tj. umniejszamy*]/ ábyŷmy iedno ŷzátámi iedwábniemi/ pułmiŷkami wymyŷlnemi/ trunki z dáleká przewoźnemi/ ŷzálonym ŷzáleć pomagáli. *GrabZdanie* B2v].

Szeregi: »swoj i przewoźny« (1): Chćiałbým iefŷcŷe [...] tákŷe teŷ viridarzá/ ŷwych ŷiołek y przewoźnych. *GostGosp* 170.

[*»przewoźny i tuteczny«: Tamŷe teŷ biorâ targowe rybami, jako od wyziny i inszych ryb przewoźnych i tutecznych LustrRus I 246.*]

2. [*Zwiázany z przewożeniem, przejeżdżaniem:*

Wyrażenia: »czynsz, myto przewoźne« = opłata za przewóz przez rzekę: Sâ teŷ przewoźnicy 2 we wsi przez Wylę [z] staradawna zasadzeni, którzy mają po trosze ról, płacâ czynsza przewoźnego per fl 2 LustrSand 244; áby Krzyŷacy połowę mytá przewoźnego ná Wiŷle v Toruniá Krołowi poŷtâpili StryjKron 555.

»karczma przewoźna« = znajdujâca się przy trakcie, goŷcińcu: Item od Karczmy przewoźney doroczney 12 Cochán I 152.]

α. *W funkcji rzeczownika: przewoźnik: Portitor ... Przewoźny Cerous F40 303v.]*

Cf PRZEWOZOWY, PRZEWOŹNICZY, PRZEWOŹNIK